

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Gespeelde emotie

1 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van wat volgens Quintilianus voor sprekers de beste manier is om emoties bij het publiek op te roepen: door zelf de emotie te voelen die je wilt overbrengen 1
- een uitleg in welk opzicht 'method acting' met de opvatting van Quintilianus overeenkomt: ook bij 'method acting' moet er sprake zijn van inleving door te denken en te voelen als het te spelen personage 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Quintilianus vindt het belangrijk dat sprekers bij speeches zelf geroerd worden. Het simuleren van een emotie met behulp van gelaatstrekken is niet voldoende. Ook de stemming moet daaraan aangepast worden. Daarvoor moet de verbeelding worden gebruikt om het denken helemaal te vervullen van de kracht van de emotie 1
- Dat is hetzelfde principe als wordt gehuldigd bij de 'method acting'. Bij deze manier van acteren moeten de acteurs zich zo goed mogelijk inleven in de rol die ze moeten spelen en actief denken en voelen zoals de persoon die ze vertolken 1

Vraag	Antwoord	Scores
2	maximumscore 2	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg met een citaat uit tekst 2 in welk opzicht de opvattingen van Crutzen overeenkomen met de benadering van emoties van James: dat je niet moet denken aan emotie omdat het iets fysieks is, komt overeen met de fysiologische basis van emoties volgens James 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg met een citaat uit tekst 1 en tekst 2 dat Crutzen het niet helemaal eens is met James: via een ‘trigger’ als het uitspreken van het woord ‘mammie’ is het wel mogelijk om een heftige emotie te genereren 	1
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De benadering van William James is fysiologisch. Dit houdt in dat een heftige emotie zonder fysische basis hol en leeg is. We huilen niet omdat we verdrietig zijn, maar we zijn verdrietig omdat we huilen. Tekst 2 sluit daarbij aan: Je moet proberen iets open te zetten en dat lukt niet altijd. Bovendien moet je niet ‘denken’ aan emotie. Het is iets fysieks, iets zintuiglijks 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • James stelt in tekst 1 dat iedere poging om een emotie na te doen hol zal overkomen. Uit tekst 2 blijkt dat Portman wel degelijk een emotie kan nadoen zonder die hol te laten overkomen. Als haar moeder de telefoon opneemt en ze met een klein stemmetje zegt: ‘Mummy I’ve got the part’ heeft ze een heftige emotie. Deze ‘trigger’ maakt dus een heftige emotie mogelijk. Hiermee levert Crutzen kritiek op de veronderstelde onmogelijkheid van het acteren van emoties 	1

Vraag	Antwoord	Scores
3	<p>maximumscore 2</p> <p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een weergave van wat Nussbaum onder de waarheid en de redelijkheid van emoties verstaat: emoties kunnen als oordelen waar of onwaar, redelijk of onredelijk zijn wat betreft overtuiging en waardering • een uitleg in welk opzicht de redelijkheid van emoties overeenkomt met de opvatting over 'katharsis' van Aristoteles: door de emoties vindt er een zuivering van de emoties (katharsis) plaats en kan het publiek een redelijker oordeel vellen over de eigen situatie 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nussbaum ziet emoties als oordelen. Volgens haar zijn emoties zonder oordelen nooit volledig of echt. Aangezien emoties oordelen bevatten, kunnen ze net als andere oordelen waar of onwaar zijn en redelijk of onredelijk. De in de emotie besloten overtuiging hoeft niet met de werkelijkheid overeen te komen en de waardering kan bijvoorbeeld erg overdreven zijn • Door de zuivering van de emoties (katharsis) waar Aristoteles over schrijft, krijgt het publiek een beter zicht op de eigen situatie. Men zal minder snel met overdreven woede of angst op tegenslagen reageren. Het oordeel over de eigen situatie is veranderd. Volgens Nussbaum zou de 'katharsis' de overdreven emotie terugbrengen tot een redelijk oordeel over het eigen leven of de eigen situatie 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
4	<p>maximumscore 2</p> <p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een argumentatie of de mensen in de supermarkt en Anna's oude baas echte emoties hadden kunnen hebben als ze hadden geweten dat ze naar scripted reality keken • een weergave van de overeenkomstige oplossing van de paradox van de fictionele emoties, die van Lamarque of die van Walton: echte of quasi-emoties bij fictie 	
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens mij zouden de mensen in de supermarkt en Anna's oude baas bij het kijken naar <i>Achter gesloten deuren</i> echte emoties kunnen hebben gehad als ze hadden geweten dat ze naar fictie of scripted reality keken. Ook als je weet dat iets fictie is kun je er wel degelijk echte emoties bij hebben • De paradox van de fictionele emoties houdt in a) dat we weten dat wat in een roman of in een film gebeurt niet echt is, het is fictie; b) dat we emoties ervaren als we een roman lezen of een film zien; c) dat we geen emoties ervaren bij zaken waarvan we weten dat ze niet echt zijn. Volgens Lamarque kunnen we heel goed echte emoties hebben bij films of boeken, zelfs als we weten dat de werelden die deze werken presenteren producten van de verbeelding van hun makers zijn. Wat niet echt bestaat kan wel degelijk emoties losmaken. Lamarque vindt b) dus waar, maar verwerpt bewering c) 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>of</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens mij kunnen de mensen in de supermarkt en Anna's oude baas bij het kijken naar <i>Achter Gesloten Deuren</i> geen echte emoties hebben als ze hadden geweten dat ze naar fictie of scripted reality keken. Als je naar iets kijkt waarvan je weet dat het fictie is dan heb je daarmee ook fictieve emoties of quasi-emoties • De paradox van de fictionele emoties houdt in a) dat we weten dat wat in een roman of in een film gebeurt niet echt is, het is fictie; b) dat we emoties ervaren als we een roman lezen of een film zien; c) dat we geen emoties ervaren bij zaken waarvan we weten dat ze niet echt zijn. Walton betwist de waarheid van uitspraak b). We spelen een spel als we van filmkunst of literatuur genieten en weten dat het fantasie is en dat emoties die we hebben geen echte emoties zijn maar 'quasi-emoties' of pseudo-gevoelens 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
5	<p>maximumscore 2</p> <p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een argumentatie of je als Nederlandse acteur een emotie als ‘amae’ kunt spelen als daar geen woord in het Nederlands voor bestaat • een uitleg of het standpunt wel of niet aansluit bij de Sapir-Whorf-hypothese dat er een nauw verband is tussen de taal die men spreekt en hoe men de wereld waarneemt <p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens mij kun je als Nederlandse acteur de emotie ‘amae’ wel spelen ook al is daar geen woord voor in je eigen taal. Je kunt bij andere acteurs, bij voorkeur Japanse, navragen wat het woord precies inhoudt en betekent en met behulp van verbeelding en empathie je de corresponderende gevoelens eigen maken en acteren • Volgens Sapir en Whorf is er een nauw verband tussen hoe een taal in elkaar zit en hoe de spreker van die taal de wereld waarneemt en ervaart. Dit zou kunnen betekenen dat wanneer er in een taal geen woord bestaat voor een emotie als ‘amae’, de gebruikers van die taal deze emotie niet zouden kunnen ervaren of begrijpen. Ik ben het met dit standpunt niet eens. Het bestaan van een woord voor een emotie in je eigen taal is geen noodzakelijke voorwaarde voor het begrijpen of ervaren ervan. De ene mens kan altijd wel aan een andere mens uitleggen wat een bepaalde emotie inhoudt, ook al kent de ander in zijn eigen taal daar geen woord voor, zoals in het geval van de acteur uit Nederland 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Opmerking

Ook aan een tegengestelde argumentatie kan 1 scorepunt worden toegekend, mits filosofisch relevant en adequaat geformuleerd.